

Lieve mensen,

Paastijd, feesttijd; alweer vijf weken zingt onze ziel 'halleluja'. Maar het is toch, zeker dit jaar en ondanks het mooie lenteweer, met enig ongemak. Vandaag is het 86 jaar geleden dat de oorlog hier uitbrak. En deze week herdenken we op 14 mei het bombardement op onze stad waar juist deze kerk een en al een monument van is. Alleen al de ingang met de beelden van 'Oorlog en vrede' van Manzu (ook de St. Pieter in Rome heeft een deur van hem). Wij gedenken dit verleden, maar het heden dringt steeds meer bij aan. Pasen, het feest van de bevrijding; een mooi feest, een mooi perspectief. Maar het is nog lang geen hemel op aarde. Het is volbracht, maar nog niet voorbij. Er is nog geen einde gekomen aan het vele lijden, aan het verdriet, de ellende, de armoede voor zovelen. Is een blij geloof dan ook niet een vlucht uit de werkelijkheid. Leven is niet alleen blijdschap maar ook droefenis, geloven is niet alleen vertrouwen maar ook aanvechting. Nee, de vreugde van Pasen is niet onverdeeld, er zit een bijmaak aan, zoals het water bij de wijn (in de eucharistie) en het Kyrie eleison dat terugkomt in het Groot-Gloria. Zolang nog één mensenkind lijdt, blijft de Godsvraag overeind staan. Profeten kunnen ons bemoedigen met prachtige visioenen, zoals Jesaja bij zijn volk in ballingschap, maar miljoenen in de vorige en al duizenden in deze eeuw: vermoord, gesneuveld, verwond....

En komt Jezus ons nu sussen: ach, het duurt maar even? We lazen: "Nog een korte tijd en jullie zien me niet meer, maar kort daarna zien jullie me terug." Is dat niet inmiddels zo'n 2000 jaar? Maar het staat er zo ook niet. Met raadpleging van Pieter Oussoren in de Naardense Bijbel en Tom Naastepad over Johannes: "Nog een weinig" ('micron': weinig, klein, kort), en hoewel 'tijd' er niet bij staat voegt Oussoren het wel toe ("een korte tijd"), volgens Naastepad kun je dat er wel bij denken maar hij houdt het bij alleen wat er staat: 'weinig'; want zo staat tegenover 'mikron': 'makron' (groot): "Een weinig en gij zult mij niet meer aanschouwen, en wederom een weinig en gij zult mij zien." Maar waar het beiden om te doen is, dat het niet gaat van 'zien' naar 'zien' (wel in de Latijnse vertaling) maar van 'aanschouwen naar 'zien. En dat klinkt zo drie keer; ook geen toeval, het staat als een huis! Even tussen haakjes: juist zulke subtiliteiten zijn vaak een sleutel voor meer diepte in zo'n verhaal dan je op de oppervlakte ervaart. Waarom is dat nu zo? Hier botst m.i. het 'bijbels-theologisch' lezen van de ene richting ("En het geschiedde in die dagen") met de meer 'verslag-leggende' richting van de nieuwe vertaling ("In die tijd...").

'Aanschouwen' en 'zien', is niet hetzelfde of bijna hetzelfde. 'Aanschouwen' is bewonderen, vereren, naar boven kijken. Het is religieus of ideologisch, een levensbeschouwing. En dat doorgaans in een systeem, een theorie, een ideaal, en vaak blind of broos. 'Zien' is spontaan ("Je ziet het als je het ziet", om met Johan Cruijff te spreken). Je ziet iets of iemand en jij kunt gezien worden; 'zien' is ontmoeten en maakt iets bij je los, zet je in beweging. Een praxis! En moet je daarvoor een enorme overgang meemaken? Ach, nog een weinig en nogmaals een weinig en jullie zullen mij zien (weer zien). Het gaat dus niet of niet zozeer over de tijd maar over de kwantiteit en ook de kwaliteit. En zo staat het 'kleine', het 'weinig' tegenover het 'grote', het veel, ja te veel. En dat keert in de Bijbel om: "Lazarus, kom eruit!" En wij? Wij moeten ons niet blind op staren en je religieuze beleving; je Godservaring is kwetsbaar hoor, ook maar 'een weinig'. En zo ook de machten in deze wereld: het is 'een weinig', het stelt eigenlijk niks voor, het is allemaal bluff, je prikt er zo doorheen.

De leerlingen van Jezus zeiden tot elkaar: “Wij weten niet wat hij tot ons spreekt.” En daar gaat Jezus dus als volgt op in: “Voorwaar ik zeg jullie: je zult wenen en weeklagen, maar de wereld zich zal verheugen! jullie zullen bedroefd zijn, maar je droefheid zal tot vreugde worden.” En dan komt de barende vrouw: eerst benauwing bij het baren maar dan de vreugde omdat een mens ter wereld is gebracht. Profetentaal! Maar hoe zullen wij dit begrijpen in een wereld en misschien ook wel eigen omgeving met zoveel lijden? Een kind in déze wereld brengen; hoe ver en hoe lang reikt daarbij de vreugde?

Het geweld, de onderdrukkingen, ziektes en noem al het lijden maar op, was in die bijbelse tijden misschien wel wat kleinschaliger maar zeker niet minder heftig. Menig keer lezen we dat Jezus tot in z'n ingewanden met ontferming bewogen is over die scharen; randbewoners en achtergestelden, daar in die kolonie Galilea. Nee, het is zeker geen sussen; Jezus is geen diplomaat of secretaris-generaal ergens van. Het is, me dunkt, puur aanmoediging en aansporing. “jullie zijn nú bedroefd, maar ik zal jullie weerzien en jullie hart zal zich verheugen; en uw vreugde neemt niemand jullie af!” Let wel: er staat niet ‘jullie zullen mij weer zien’ maar ‘ik zal jullie weer zien’. Zien is goed, maar gezien worden is nog beter. Bij die zekerheid zijn de vragen niet meer noodzakelijk. En dan volgt er nog een zin, die nogal eens wordt misbruikt: “voorwaar, ik zeg jullie: wat je de Vader bidt in mijn naam, hij zal je geven!” en ook hier let op: niet ‘hèt geven’ maar ‘géven’. Het is niet er maar op los vragen, bidden, zeker niet in zijn naam. Dit bidden is messiaans bidden, met hart, hoofd en handen: Gij die ons hebt bevrijd uit het slavenhuis, dat nu de wereld bevrijd mag worden. Lieve mensen, noem het een profetie en voor mijn part een droom, maar weet wel: zonder dromen vaart niemand wel.

Co Elshout, 10 mei 2026